

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ
ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

Development of Guidelines for Excellence of Dual Vocational Education of Udonthani
Vocational Education

สุระชัย ลาพิมพ์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี²
Surachai Laphim¹ Asst. Porof. Dr. Karn Ruangmontri²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2) พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และหัวหน้าแผนกวิชา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาและสร้างเครื่องมือการวิจัยตามหลักเกณฑ์การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ปี พ.ศ. 2557 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านคุณภาพ การบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย 7 แนวทาง 2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียน นิเทศ ติดตามนักศึกษา และกำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง 3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ครอบคลุมทุกด้าน ประกอบด้วย 10 แนวทาง 4) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 แนวทาง

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ, อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Master of Education Program in Educational Administration

²อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²An instructor at the department of educational administration Faculty of education, Maha Sarakham University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: สุระชัย ลาพิมพ์, surachai992015@hotmail.com

รับเมื่อ 20 มีนาคม 2562 แก้ไข 30 มีนาคม 2562 ตอรับ 17 เมษายน 2562

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) a study of the present condition and its desirable excellence of dual education of udonthani vocational education 2) to develop guidelines to the excellence of dual education of udonthani vocational education group examples include executive education teachers and head of department of 297 people using stratified random sampling method using the tools in the research include a questionnaire and 138 interviews. Questionnaire consists of the criteria the promotion and development for excellence of dual education in 2014 of 4 side: quality of students and graduates, quality of teaching management, quality management, cooperation between school and establishment. The statistical analysis of percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. results of a study of the current excellence of dual education the overall average is moderate.

The desirable condition the excellence of dual education the overall average very level.

2. Guidelines the excellence of dual education of udonthani vocational education contains 4 include.

1) quality students or graduates with selecting tell students with establishment and with the development of management system about the course 7 factors. 2) quality of teaching the preparation of lesson plans supervision and approach to evaluate students 10 factors. 3) quality management the development of database system on the dual vocational training covering all aspects 10 factors. 4) cooperation between school and establishment assessment results used to improve teaching 9 factors.

Keywords: Excellence of Dual Vocational Education, Udonthani Vocational Education

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยมีเป้าหมายให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี สหกิจศึกษา หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) รัฐบาลปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอาชีวศึกษา โดยนายกรัฐมนตรีนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาและแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) จึงได้กำหนดนโยบายด้านอาชีวศึกษา ใน 5 เรื่อง คือ (1) การสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา (2) การจัดการเรียนการสอนทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ และเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการเสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน (3) การแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา ให้เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (4) การส่งเสริมอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศเฉพาะด้าน โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทย์ และ (5) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล นโยบายและคำสั่งดังกล่าวถือฤกษ์ต่อการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพและภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2559, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน สังคม ตลอดจนแรงงาน รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การทำงานโดยตรง จากแหล่งสถานที่ทำงานจริงและมีรายได้ระหว่างเรียน และในส่วนของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ในมาตรา 8 ให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยมีรูปแบบการจัดตั้งดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนา กำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560, หน้า 1-3)

วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่อง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พบปัญหาและอุปสรรคอยู่ไม่น้อยในการดำเนินการ จากงานวิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษาจำนวนมากไม่มีความรู้ไม่เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพในอนาคต เอกสารหลักสูตรต่างๆ ไม่เพียงพอสำหรับการฝึกอาชีพ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคียังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดผลกระทบการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในวิชาชีพ การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการในการนิเทศ การจัดฝึกอบรมเรื่องการผลิตสื่อการสอน การชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผล การศึกษาให้นักเรียนเข้าใจก่อนเริ่มสอนการติดตามประเมินผลการฝึกอาชีพ ส่งผลให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง คุณภาพของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามความต้องการและยังไม่เป็นที่ยอมรับ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากยังด้อยคุณภาพไม่พร้อมที่จะทำงานในสถานประกอบการ (ราชัญ เสนาช่วย, 2560, หน้า 143)

จากที่ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อสภาพปัญหาการวิจัย คือ การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบท การจัดการเรียนในระบบทวิภาคี ในแต่วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน หัวหน้างานทวิภาคี และครูนิเทศ จำนวน 26 วิทยาลัย และจากการทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ครั้งที่ 1/2560 ซึ่งมีการนำปัญหาการจัดการเรียนการสอนในนักเรียนระบบทวิภาคี ที่เกิดปัญหาในเรื่องยอดผู้เรียนออกกลางคันที่มีปริมาณที่สูง และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่ออกฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ รวมถึงแผนการสอนการฝึกที่ไม่มีความชัดเจน การขาดการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์สมรรถนะที่นักเรียนควรได้รับนั้นไม่ตรงตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษานำมาประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีปัญหาสอดคล้องกับงานวิจัย ในเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเชิงอุตสาหกรรม สถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดสกลนคร (ราชัญ เสนาช่วย, 2560, หน้า 143-144) ผู้ทำการวิจัยได้สรุปข้อมูลบริบทการจัดการเรียนการสอน ในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการภายในวิทยาลัย ขบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

การติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การจัดการฝึกในสถานประกอบการ ไม่มีแผนการ การฝึกที่มีชัดเจน ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์สมรรถนะที่นักเรียนควรได้รับนั้นไม่ตรงตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา เพื่อเป็นการรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 การศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา อุตรธานี ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับกับเทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและหาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาและขอควรปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

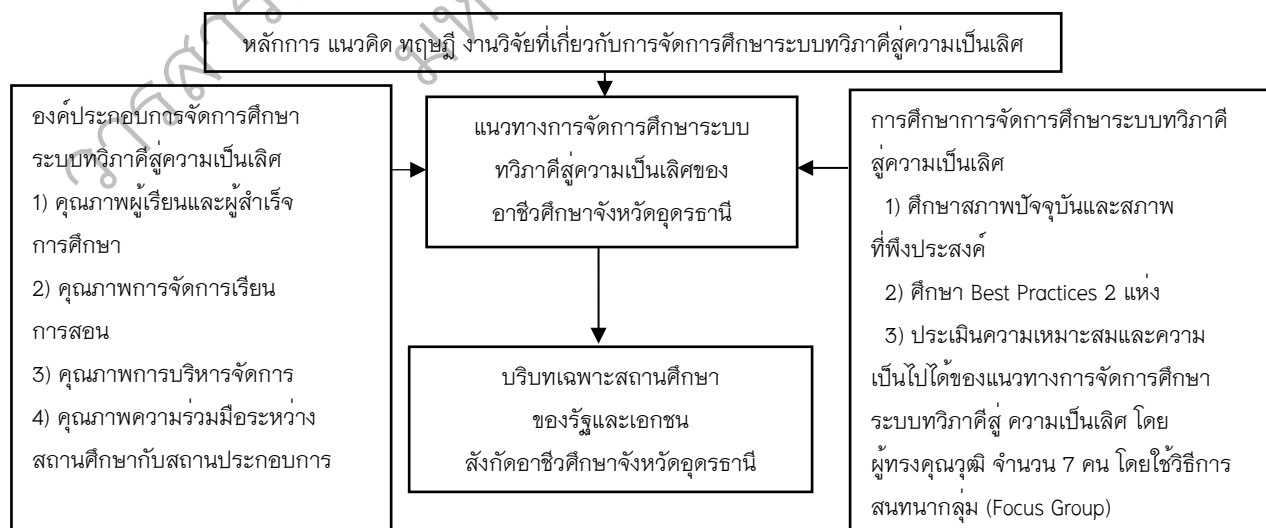
1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุตรธานี เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุตรธานี เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุตรธานี
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุตรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการ พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุตรธานี ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยใช้หลักการวิจัย การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย แบ่งเป็น

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ครูผู้สอน และหัวหน้าแผนกวิชา ในสถานศึกษา จำนวน 26 แห่ง สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา 95 คน ครูผู้สอน 1,027 คน และหัวหน้าแผนกวิชา 167 คน รวมทั้งสิ้น 1,122 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และหัวหน้าแผนกวิชา สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2560 ในสถานศึกษา จำนวน 26 แห่ง รวม 297 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) และใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นหน่วยสุ่ม

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล รางแนวทางและคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบยืนยันและประเมินแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือเป็นประเภทตามลักษณะการดำเนินการทั้ง 2 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้หลักเกณฑ์การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ปี พ.ศ. 2557 มี 4 ด้าน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา
จังหวัดอุดรธานี

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา

จังหวัดอุดรธานี

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

สู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี และแบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นเลิศ (Best Practices) 2 แห่ง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี กับกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งแบบสอบถามและติดต่อบริการแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 2 สัปดาห์

2. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ในด้านการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ แบ่งออกเป็นวิทยาลัยของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง วิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง รวมจำนวน 2 แห่ง โดยใช้การสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร จำนวน 6 คน และสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอโดยการพรรณนา (Descriptive Analysis)

3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณา วิพากษ์ วิจัยร่างแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

4. เก็บรวบรวมข้อมูล แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4. ค่าความต้องการจำเป็น

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลตามความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพการบริหารจัดการ (เฉลี่ย 3.15) คุณภาพการจัดการเรียนการสอน (เฉลี่ย 3.09) คุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (เฉลี่ย 2.67) และคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา (เฉลี่ย 2.47) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ

โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพการบริหารจัดการ (เฉลี่ย 4.37) คุณภาพการจัดการเรียนการสอน (เฉลี่ย 4.24) คุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา (เฉลี่ย 4.07) และคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (3.85) ผลค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า องค์ประกอบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.647$) คุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($PNI_{modified} = 0.441$) คุณภาพการบริหารจัดการ ($PNI_{modified} = 0.387$) และคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.372$) เป็นลำดับสุดท้าย

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษามี ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 7 แนวทาง มีผลการพัฒนาดังนี้ จัดการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการโดยเน้นผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะมาศึกษาในสายทวิภาคี มีความรับผิดชอบ มีใจรักบริการ เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยการจัดเตรียมความพร้อมด้านสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามให้กับผู้เรียน ให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีทักษะที่สามารถประกอบอาชีพได้ตรงสาขา ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ

2.2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 10 แนวทาง มีผลการพัฒนาดังนี้ กำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน จัดทำแผนการเรียนและกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดโครงการนิเทศ ติดตาม นักศึกษาฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ อบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สถานศึกษานำไปฝึกงาน พัฒนาระบบการสร้างสื่อ การเรียนการสอนออนไลน์ การฝึกครูในสถานประกอบการให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กำหนดรูปแบบการฝึกให้มีความชัดเจน จัดการประชุมร่วมกับสถานประกอบการจัดอบรมเพิ่มความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนในสถานประกอบการและสถานศึกษา

2.3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 10 แนวทาง มีผลการพัฒนาดังนี้ นำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และงบประมาณ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสำรองข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงาน พัฒนาระบบการจัดการหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล และการบริหารจัดการด้านการศึกษา ความรู้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน

2.4 ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 9 แนวทาง มีผลการพัฒนาดังนี้ นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ครอบคลุมตามสมรรถนะผู้เรียนส่งเสริมสนับสนุนให้สถานประกอบการต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี จัดประชุมเพื่อเตรียมการประเมินร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้เสีย สร้างระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับชุมชน ท้องถิ่นการมีส่วนร่วมและพัฒนา ระบบการช่วยเหลือผู้เรียน การประสานงานเรื่องการจัดทำสื่อการสอนระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาโดยเน้น เนื้อหาให้ตรงกับหลักสูตรส่งเสริม พัฒนาบุคลากรร่วมกับสถานประกอบการจัดการศึกษาดูงานและฝึกประสบการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในขบวนการจัดการเรียนการสอน ยังไม่มีแผนการจัดการเรียนการฝึก การวัดและประเมินผล ที่ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากบริหารงานภายในสถานศึกษาเอง และจากการประสานงานระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ ส่งผลให้การดำเนินการจัดการเรียนการฝึกที่ยังมีเป็นรูปแบบที่ชัดเจน ครูฝึกในสถานประกอบการ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการฝึก และส่งผลเสียต่อผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้ผลผลิตผู้เรียนที่ได้การเรียนระบบทวิภาคี ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะในสาขาวิชานั้นๆ และส่งผลเสียต่อสถานประกอบการที่ได้แรงงาน ไม่ตรงกับความต้องการ ดังที่ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2557, ออนไลน์) เขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้มีนโยบายในการส่งเสริมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพตรงกับอุปสงค์แรงงานของสถานประกอบการ

2. สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ได้รับนโยบายให้จัดทำแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีผลทำให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น ขณะเดียวกันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการก็ได้ประโยชน์จากการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยที่สถานศึกษาได้ส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติจริง สถานประกอบการจะได้แรงงานเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ วิทยา ติวุ่น (2552, หน้า ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี สรุปได้ ดังนี้

3.1 ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

จัดการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดหลักสูตรครอบคลุมตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชา มีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีทักษะที่สามารถประกอบอาชีพได้ตรงสาขา ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจน์ เรืองมนตรี (2557, หน้า 34) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจุบัน ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ได้เจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปไกล หลักสูตรที่สร้างขึ้น ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้เข้ากับสังคม

3.2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

กำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน จัดทำแผนการเรียนและกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง จัดโครงการนิเทศ ติดตาม นักศึกษาฝึกอาชีพพร้อมกับสถานประกอบการ อบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ วิชาที่สถานศึกษานำไปฝึกงาน พัฒนาระบบการสร้างสื่อ การเรียนการสอนออนไลน์ การฝึกครูในสถานประกอบการ ให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กำหนดรูปแบบการฝึกให้มีความชัดเจน จัดการประชุมร่วมกับสถานประกอบการ จัดอบรม เพิ่มความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนในสถานประกอบการและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ กาญจน์ เรืองมนตรี (2557, หน้า 34) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเกิดจาก ครูที่มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ ครูจะต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาสาระและการจัดการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา เช่น การสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการจัดการเรียนรู้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนอย่างแท้จริง

3.3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

นำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาใช้ในการประชาสัมพันธ์การวางแผน พัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และงบประมาณ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสำรองข้อมูลสารสนเทศ ของสถานศึกษา ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงาน พัฒนาระบบ การจัดการหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล และการบริหารจัดการด้านการศึกษาความรู้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับ รายวิชาที่เรียน สอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ วีระชัย ไตรศักดิ์ (2557, หน้า ก) ศึกษาวิจัยเรื่องการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดโครงการ 6 โครงการ 13 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนระบบทวิภาคี โครงการนิเทศการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพ โครงการจัดแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โครงการพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ และโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

3.4 ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษาและสถานประกอบการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลครอบคลุมตามสมรรถนะผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานประกอบการต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จัดประชุมเพื่อเตรียมการประเมินร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้เสีย สร้างระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับชุมชน ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมและพัฒนาระบบการช่วยเหลือผู้เรียนการประสานงานเรื่องการจัดทำสื่อการสอนระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาโดยเน้นเนื้อหาให้ตรงกับหลักสูตร ส่งเสริม พัฒนาบุคลากรร่วมกับสถานประกอบการจัดการศึกษาดูงานและฝึกประสบการณ์ สอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ ประภาส เกตุไทย (2556, หน้า ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ พัฒนาความรู้และทักษะในการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการสร้างความรู้ความเข้าใจอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่สถานประกอบการและผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดอบรมเรื่องการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับครูและบุคลากร ครูฝึกในสถานประกอบการ เพื่อให้เห็นความสำคัญและมีกระบวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีให้มีทิศทางที่ชัดเจน

1.2 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้ง และกลไกการประสาน ส่งเสริมเครือข่ายที่เหมาะสมเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจน์ เรืองมนตรี. (2557). *การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม:

อภิชาติการพิมพ์.

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2557). *อาชีวศึกษาทวิภาคีไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2560 จาก

<http://www.vec.go.th/portals/0/tabid/103/ArticleId/2934/2934.aspx>,

- ประภาส เกตุไทย. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ราชัญ เสนาช่วย. (2560). ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 14(65) : เมษายน-มิถุนายน
- วิทยา ดิวง. (2552). การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศ.อ.ม. (เศรษฐศาสตร์) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วีระชัย ไตรศักดิ์. (2557). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา. นครราชสีมา: รายงานการวิจัย วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา.
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2559). รายงานการพิจารณา เรื่อง แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ: สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2560). *นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.